

Филология илимдеринин кандидаты, доцент Б.А.Жайлообаев

Жайлообаев Бактыбек Алмамбетович 1972-жылы 3-августта туулган.

1993-1998-ж. Кыргыз мамлекеттик улуттук университетинин кыргыз филологиясы факультетинде билим алып, филолог-окутуучу адистигине ээ болгон.

1998-жылы Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Тил илими институтунун Грамматика жана кеп маданияты бөлүмүнө кенже илимий кызматкер болуп кабыл алынып, 2005-жылы аталган бөлүмдүн илимий кызматкери, 2007-жылы ага илимий кызматкер болуп иштеген.

2005-жылдын 13-январында «Кыргыз тилиндеги атама сүйлөмдөр» деген темада кандидаттык диссертациясын ийгиликтүү коргоп, «филология илимдеринин кандидаты» деген окумуштуу наам ыйгарылган.

Ушул эле жылдын 7-июлунда КР УИАнын Тил илими институтундагы докторлук (кандидаттык) диссертацияларды коргоо боюнча түзүлгөн Д.10.05.299 диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы болуп дайындалган.

2005-2006-жылдары И.Арабаев атындагы КМУнун Мамлекеттик тил жана маданият институтунун кыргыз тили кафедрасында доценттин милдетин аткаруучу, 2007-2008-жылдары У.Асаналиев атындагы Тоо-кен иштери жана технологиялары институтунун тилдер кафедрасынын башчысы болуп иштеген.

2007-жылдан бери Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин кыргыз филологиясы факультетинин кыргыз тил илими кафедрасында ага окутуучу, доцент, кафедра башчысынын милдетин аткаруучу болуп эмгектенген.

КР ЖАКтын 2014-жылдын 26-ноябрындагы чечими менен тил илими боюнча доцент илимий наамы ыйгарылган.

2017-жылдын 26-январында Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин кыргыз филологиясы факультетинин деканы болуп шайланып, иштеп келе жатат.

Негизги илимий-изилдөө багыты- кыргыз тилинин синтаксиси жана синтаксистик семантика, лексикография маселелери.

20 илимий макаласы атайын жыйнактарда жарыяланган. Булар боюнча эл аралык жана республикалык илимий-практикалык конференцияларда докладдар жасалган. 1 монографиянын, «Кыргыз тили» энциклопедиялык окуу куралынын (2004), «Кыргыз тилинин сөздүгүнүн» (2010), «Кыргыз тилинин омонимдер сөздүгүнүн» (2015), 2 китептен турган «Азыркы кыргыз тили» (КЭР, Үрүмчү, Шинжан пед. университети, 2015, 700бет) окуу китебинин авторлорунун бири. “2006-жылы КР УИАнын Ардак грамотасы менен, 2010-2011-жж. Ж.Баласагын атындагы КУУнун Ардак грамоталары менен сыйланган. 2010-жылы “Ж.Баласагын атындагы КУУнун мыкты лектору”, 2015-жылы “Ж.Баласагын атындагы КУУнун эмгек сиңирген кызматкери” деген наам ыйгарылган.

email: jailobaev.baktibek@yandex.ru

Анкета

- **Окутуучунун аты-жөнү:** Жайлообаев Бактыбек Алмамбетович
- **Дисциплинанын аталышы:** Тил илимине киришүү
- **Электрондук дарек:** jailoobaev.baktibek@yandex.ru
- **Кызматы:** декан
- **Билими:** Жогорку
- **Окумуштуулук даражасы:** филология илимдеринин кандидаты
- **Окумуштуулук наамы:** доцент
- **Эмгек стажы (жалпы, педагогикалык):** жалпы-29; педагогикалык-13.
- **Илимий изилдөө ишмердүүлүгү:** синтаксис, стилистика, лексикография, коммуникативдик лингвистика ж.б.
- **Илимий жана кесиптик коомдордогу мүчөлүгү:** 1998-жылы КМУУнун кыргыз филологиясы факультетин бүтүргөн. 1998-2007 – жылдары КР УИАнын Тил илими институтунун илимий кызматкери болуп иштеген. 2005-жылы кандидаттык диссертациясын ийгиликтүү жактаган. 2005-жылдан бери филология илимдеринин кандидаты, 2014-жылдан бери доцент. 2014-жылдан 2017-жылга чейин Ж.Баласагын атындагы КУУнун кыргыз тил илими кафедрасынын башчысы, 2017-жылдан бери Ж.Баласагын атындагы КУУнун кыргыз филологиясы факультетинин деканы.

Кошумча маалымат:

2005-2012- жылдары Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы.

2015-2016-жылдары 10.02.01– Кыргыз тили, 10.02.06–Түрк тилдери адистиктери боюнча Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы.

Илимий

илимий макаласы атайын жыйнактарда жарыяланган. Булар боюнча эл аралык жана республикалык илимий-практикалык конференцияларда докладдар жасалган. 1 монографиянын, «Кыргыз тили» энциклопедиялык окуу куралынын (2004), «Кыргыз тилинин сөздүгүнүн» (2010), «Кыргыз тилинин омонимдер сөздүгүнүн» (2015), 2 китептен турган «Азыркы кыргыз тили» (КЭР, Үрүмчү, Шиңжан пед. университети, 2015, 700 бет) окуу китебинин авторлорунун бири.

эмгектери: 20

Сыйлыктары: 2006-жылы КР УИАнын Ардак грамотасы менен, 2010-2011-жж. Ж.Баласагын атындагы КУУнун Ардак грамоталары менен сыйланган. 2010-жылы “Ж.Баласагын атындагы КУУнун мыкты лектору”, 2015-жылы “Ж.Баласагын атындагы КУУнун эмгек сиңирген кызматкери” деген наам ыйгарылган.

Дисциплина анкетасы

- **Дисциплинанын аталышы:** *Тил илимине киришүү*
- **Дисциплинанын кредиттеги өлчөмү:** 2
- **Семестр:** 1

Дисциплинанын максаты: *Тил илими тил (тилдер) жана анын жалпы мыйзам ченемдүүлүктөрү, коомдук функциясы, маани-маңызы, табият-жсетеси, система-структуралык түзүлүшү, структуралык деңгээлдери жөнүндөгү илимий-теориялык жана практикалык көз караш-пикирлердин жалпы системасы катары коомдук турмушта өзгөчө мааниге ээ. Жогорку окуу жайларынын окутуу системасында тил илиминин негизги окуу предмети катары «Тил илимине киришүү», «Жеке тил илими» (айталы, азыркы кыргыз тили) жана «жалпы тил илими курсу тибинде милдеттүү түрдө окутулуп келе жаткандыгы да тил илиминин жалпы да тил илиминин жалпы филологиялык предметтер, сабактар системасындагы мааниси жана орду менен шартталган.*

«Тил илимине киришүү» курсусуз жана бул предметтин материалдарын билбей, алар менен кеңири таанышпай туруп, тигил же бул конкреттүү тилдин (айталы кыргыз тилинин) материалдарына негизделген эжеке тил илиминин да, жалпы тил илиминин да проблемаларын жетик түшүнүүгө мүмкүн эмес. Ошондуктан «Тил илимине киришүү» курсу жогорку окуу жайларында филолог адистерди даярдоодо милдеттүү түрдө окутулуп келет да, студенттерди тил илиминин негиздери менен тааныштырып, алардын лингвистикалык кругозорун кеңейтет, аларды эжеке тил илиминин жана жалпы тил илиминин материалдарын өздөштүрүүгө даярдап, тилдик сезимталдыгын, сезим-туюмун ойготууга багытталат. Тил илиминин жаралышы, өнүгүшү, анын башка илимдер, илим тармактары менен болгон карым-катышы, байланышы жөнүндө алгачкы чакан маалымат менен кабардар кылат. Демек, «Тил илимине киришүү» курсу аркылуу студенттер эжеке тил илиминин да, жалпы тил илиминин да айрым материалдарын өздөштүрүү менен, тил жөнүндө тил илими жөнүндө, тилдик структура жөнүндө системалуу билимге ээ болушат.

Дисциплинанын пререквизиттери:*Бул предмет тил илиминин, жалпы эле тил боюнча предметтердин пайдубалы болуу менен фонетика, лексикология, бөлүмдөрү менен тыгыз байланышта өтүлөт.*

- **Дисциплинанын постреквизиттери:** *Аталган предмет өзүнөн кийин өтүлүүчү тил боюнча предметтердин, жалпы тил илими ж.б. курстар аркылуу толукталат.*

•

Колдо

нулган адабияттар жана булактар:

Негизги адабияттар:

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. М., 1966.

2. *Ахматов Т.К. ж.б. Тилилиминекиришүү. Фрунзе, 1980.*
3. *Бараникова Л.И. Введение в языкознание. Саратов, 1973.*
4. *Будагов Р.А. Введение и языкознание. –М., 1965.*
5. *Головин В.И. Введение в языкознание. –М., 1977.*
6. *Кодухов В.И. Введение в языкознание. –М., 1979.*
7. *Кочергина В.А. Введение в языкознание. М., 1979.*
8. *Маслов С.Ю. Введение в языкознание. М., 1975.*
9. *Иманалиев С. Тилилиминекиришүү. Ф., Мектеп, 1977.*
10. *Мусаев С., Чыманов Ж. ж.б. Тилилиминекиришүү. Б., 2001.*
11. *Сартбаев К. Тилилими. Ф., Мектеп 1977.*
12. *Сыдыков С. Байыркытүркжазуусу. 2001.*

Көмөкчү адабияттар:

1. *Амирова Т.А., Ольховиков Б.А., Рождественский Ю.В. Очерки по истории лингвистики. М., 1975.*
  1. *Античные теории языка и стиля. М-Л., 1936.*
  2. *Березин Ф.М., Головин Б.Н. Общее языкознание. М., 1970.*
  3. *Бодуэн де Куртенэ И.А. Избранные труды по общему языкознанию. т. I. М., 1963. т. II. М., 1963.*
  4. *Джон Лайонз. Введение в теоретическую лингвистику. М., 1978. гл. I.*
  5. *Засорина Л.Н. Введение в структурную лингвистику. М., 1974.*
- **Окутуунун методдору:** *Баарлашуу, Ой калчоо, сынчыл ойлом тибинде, Лекцияны жигердүү сабак формасы катары уюштуруу.*
  - **Окутуучуунун аты-жөнү:** *Жайлообаев Бактыбек Алмамбетович*